T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/478
KARAR NO : 2025/644
KARAR TR : 13/10/2025

ÖZET: Afganistan uyruklu davacının 6458 sayılı Kanun uyarınca hakkında yürütülen soruşturma nedeniyle idari gözetim altına alınması kapsamındaki işlemler sırasında uğradığı maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. A. N.
Vekili : Av.S. A.
Davalılar : Bursa Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü(İdari Yargıda)
Hazine ve Maliye Bakanlığı (Adli Yargıda)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin idari gözetim kararının alındığı 15/12/2022 tarihinden mahkeme kararıyla sonlandırıldığı 26/09/2023 tarihine kadar, 286 gün (9 ay 12 gün) farklı yerlerde idari gözetim altında tutulduğunu, göçmen kaçakçılığı isnadıyla ilgili olarak yürütülen kovuşturmada hakkında beraat kararı verildiğini, Denizli 1. İdare Mahkemesinin 01/11/2023 tarih ve E.2022/2926, K.2023/1780 sayılı kararıyla aleyhine alınan sınır dışı etme kararının müvekkili lehine iptal edildiğini, kendisinin hastalığı nedeniyle 8-9 aydır idrar torbası ve sonda takılı halde geri gönderme merkezinde kötü koşullar, ileri yaşı ve hastalıkları nedeniyle oldukça yıprandığını ifade ederek, fazlaya dair hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 87.950 TL maddi tazminatın ve 100.000 TL manevi tazminatın, idari gözetime alındığı tarihten itibaren yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Bursa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 26/03/2024 tarih ve E.2024/159 K.2024/159 sayılı kararı ile, davacı tarafından talep edilen hususların CMK 141-144 kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinden bahisle "*...görevsizlik nedeniyle davanın usulden reddine, kararın kesinleşmesinden itibaren iki hafta içerisinde başvuru yapıldığında dosyanın görevli Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine..."* karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

3. Bursa 9. Ağır Ceza Mahkemesinin 03/06/2024 tarih ve E.2024/239, K.2024/255 sayılı kararı ile, "*...CMK 12 ve devamı maddeleri ile 5271 sayılı CMK'nın 142/2 maddesi gereğince mahkemenin yetkisizliğine, davacının maddi tazminat talebi ile ilgili yargılama yapılmak üzere dosyanın görevli ve yetkili Denizli Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine..."* karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Xjvx8tb - 50WvJE0 - zOoXY2Y - uO4uhM= ile erişebilirsin

4. **Denizli 3. Ağır Ceza Mahkemesi 07/11/2024 tarih ve E.2024/205, K.2024/313 sayılı kararı** ile, söz konusu idari gözetim kararı ile ilgili yaşanılan mağduriyet nedeniyle idari yargıda tam yargı davası açılarak sorunun çözümlenebileceği, mahkemenin görev alanında bulunmayan bu tedbir ile ilgili tazminata hükmetmesinin CMK 141 maddesi doğrultusunda mümkün olmaması nedeniyle davacı vekilinin tazminat taleplerinin reddine karar verilmiş; söz konusu kararın davacı vekilince istinaf edilmesi üzerine, Denizli Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesi 31/12/2024 tarih ve E.2024/410, K.2024/451 sayılı kararıyla yerinde görülmeyen davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine, kesin olarak hükmetmiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava dosyası incelendiğinde; CMK 141 ve devamında maddelerdeki düzenlenen tazminat hakkı genel itibariyle ceza yargılamasına konu haksız, gözaltı, tutuklama, arama,, el koyma, adli kontrol gibi işlemler nedeniyle kişilerin yaşadığı mağduriyetlerin giderilmesine yönelik olduğundan ve idari gözetim kararları ile ilgili CMK 141 maddesinde sayılan hallerin içinde bir ibare bulunmadığından söz konusu idari gözetim kararı ile ilgili yaşanılan mağduriyet nedeniyle idari yargıda tam yargı davası açılarak sorunun çözümlenebileceği, Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2021/7896 Esas 2023/2148 Karar sayılı kararı da dikkate alınarak mahkememizin görev alanında bulunmayan bu tedbir ile ilgili tazminata hükmedilmesi CMK 141 maddesi doğrultusunda mümkün olmaması nedeniyle davacı vekilinin tazminat taleplerinin reddine karar verilmiş ve aşağıdaki gibi hüküm kurulmuştur.*
>
> *HÜKÜM : Yukarıda açıklanan nedenlerle;*
>
> *1-Davacının maddi tazminat talebinin REDDİNE,*
>
> *2-Davacının manevi tazminat talebinin REDDİNE,..."*

5. Davacı vekili, bu kez aynı istemle Bursa Valililiği İl Göç İdaresi Müdürlüğünü hasım göstererek idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. Bursa 2. İdare Mahkemesi 30/01/2025 tarih ve E.2025/65, K.2025/56 sayılı kararı il, "*Hakim ve Savcılar Kurulu 1. Dairesinin 21/01/2014 tarih ve 160-161 sayılı kararında; 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanun'un 101. maddesi kapsamında açılacak davalara ilişkin olarak, bir yerde birden fazla idare mahkemesinin bulunması durumunda bu davaların 1 nolu idare mahkemesinde görülmesine karar verilmiştir."* gerekçesiyle dava dosyasının esas kaydının kapatılarak Bursa 1. İdare Mahkemesine tevzi edilmek üzere vezneye gönderilmesine karar vermiştir.

7. Bursa 1. İdare Mahkemesi 26/02/2025 tarih ve E.2025/111, K.2025/225 sayılı kararı ile, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-(a) maddeleri uyarınca adli yargının görevine giren davanın görev yönünden reddine karar verilmiş, söz konusu kararın istinaf edilmesi üzerine Bursa Bölge İdare Mahkemesi 6. İdari Dava Dairesi 28/05/2025 tarih ve E.2025/1061, K.2025/1279 sayılı kararıyla; uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerekirken, davanın görev yönünden reddine karar verilmesinde isabet bulunmadığı gerekçesiyle; davacının istinaf başvurusunun kabulüne, Bursa 1. İdare Mahkemesince verilen 26/02/2025 tarih ve E.2025/111, K.2025/225 sayılı kararın kaldırılmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Xjvx8tb - 50WvJE0 - zOoXY2Y - uO4uhM= ile erişebilirsin

8. **Bursa 1. İdare Mahkemesi 09/07/2025 tarih ve E.2025/710 sayılı ara kararı** ile, uyuşmazlığın 6458 sayılı Kanun'un 57. maddesinde düzenlenen idari gözetim altına alınma işleminden kaynaklandığı ve aynı madde uyarınca idari gözetim kararlarının sulh ceza hakimince çözümlenmesinin gerektiği, hukuka uygunluk denetimi idari yargıya ait olmayan işlemin, hukuka aykırılığından kaynaklı tazminat isteminin idare mahkemelerince değerlendirilmesinin mümkün olmadığını belirterek, davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Uyuşmazlıkta; her ne kadar tazminat isteminin, hem sınır dışı etme kararına hem de idari gözetim altına alma kararına dayandırıldığı görülmekte ise de 6458 sayılı Kanunun yukarıda metnine yer verilen 57. maddesinin 2. fıkrasında; hakkında sınır dışı etme kararı alınanlardan kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giriş veya çıkış kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar hakkında valilik tarafından idari gözetim kararı alınacağı ya da 57/A maddesi uyarınca idari gözetime alternatif yükümlülükler getirileceği hüküm altına alındığı, hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıyla ilgili idari gözetim kararı alma ya da idari gözetime alternatif yükümlülükler getirme hususunda idareye takdir hakkı tanındığı anlaşılmakta olup somut olayda, davacı hakkında sınır dışı etme kararı alındıktan sonra takdir hakkının idari gözetim kararı alınmaktan yana kullanıldığı ve davacının bu karar gereğince Geri Gönderme Merkezine sevk edildiği, dolayısıyla davacının Geri Gönderme Merkezi'nde tutularak özgürlüğünden yoksun bırakılmasının esasen idari gözetim kararına dayandığı ve uyuşmazlığın idari gözetim kararından kaynaklandığı anlaşılmıştır.*
>
> *Bu durumda; uyuşmazlığın 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 57. maddesinde düzenlenen idari gözetim altına alınma işleminden kaynaklandığı ve aynı Kanunun 57. maddesinin 6. fıkrası uyarınca idari gözetim kararlarına karşı Sulh Ceza Hakimliği'ne başvuru yapılabileceği açık olup hukuka uygunluk denetimi idari yargı koluna ait olmayan işlemin, hukuka aykırılığından kaynaklı tazminat isteminin idare mahkemelerince değerlendirilmesinin mümkün olmadığı ve adli yargı mercileri tarafından çözüme kavuşturulması gerekti̇ği anlaşıldığından, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.*
>
> *Nitekim benzer bir uyuşmazlıkta, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 19.06.2023 tarih ve E:2023/176, K:2023/482 sayılı kararı da bu yöndedir..."*

9. Bursa 1. İdare Mahkemesi 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası ve adli yargı dava dosyasına esas Uyap çıktılarını Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

10. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunun amacı; yabancıların Türkiye'ye girişleri, Türkiye'de kalışları ve Türkiye'den çıkışları ile Türkiye'den koruma talep eden yabancılara sağlanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir."*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Xjvx8tb - 50WvJE0 - zOoXY2Y - uO4uhM= ile erişebilirsin

11. 6458 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanun, yabancılarla ilgili iş ve işlemleri; sınırlarda, sınır kapılarında ya da Türkiye içinde yabancıların münferit koruma talepleri üzerine sağlanacak uluslararası korumayı, ayrılmaya zorlandıkları ülkeye geri dönemeyen ve kitlesel olarak Türkiye'ye gelen yabancılara acil olarak sağlanacak geçici korumayı kapsar.

(2) Bu Kanunun uygulanmasında, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalar ile özel kanunlardaki hükümler saklıdır."

12. 6458 sayılı Kanun'un *"İnsani ikamet izni"* başlıklı 46. maddesi şöyledir:

" (1) Aşağıda belirtilen hâllerde, diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmadan, Bakanlıkça belirlenen sürelerle sınırlı olmak kaydıyla ve Genel Müdürlüğün onayı alınarak valiliklerce insani ikamet izni verilebilir ve bu izinler uzatılabilir:

a) Çocuğun yüksek yararı söz konusu olduğunda

b) Haklarında sınır dışı etme veya Türkiye'ye giriş yasağı kararı alındığı hâlde, yabancıların Türkiye'den çıkışları yaptırılamadığında ya da Türkiye'den ayrılmaları makul veya mümkün görülmediğinde

c) 55 inci madde uyarınca yabancı hakkında sınır dışı etme kararı alınmadığında

ç) 53 üncü, 72 nci ve 77 nci maddelere göre yapılan işlemlere karşı yargı yoluna başvurulduğunda

d) Başvuru sahibinin ilk iltica ülkesi veya güvenli üçüncü ülkeye geri gönderilmesi işlemlerinin devamı süresince

e) Acil nedenlerden dolayı veya ülke menfaatlerinin korunması ile kamu düzeni ve kamu güvenliği açısından Türkiye'ye girişine ve Türkiye'de kalmasına izin verilmesi gereken yabancıların, ikamet izni verilmesine engel teşkil eden durumları sebebiyle diğer ikamet izinlerinden birini alma imkânı bulunmadığında

f) Olağanüstü durumlarda

(2) İnsani ikamet izni alan yabancılar, iznin veriliş tarihinden itibaren en geç yirmi iş günü içinde adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak zorundadır."

13. 6458 sayılı Kanun'un *"Sınır dışı etme"* başlıklı 52. maddesi şöyledir:

"Yabancılar, sınır dışı etme kararıyla, menşe ülkesine veya transit gideceği ülkeye ya da üçüncü bir ülkeye sınır dışı edilebilir."

14. 6458 sayılı Kanun'un *"Sınır dışı etme kararı"* başlıklı 53. maddesi şöyledir:

"(1) Sınır dışı etme kararı, Genel Müdürlüğün talimatı üzerine veya resen valiliklerce alınır.

(2) Karar, gerekçeleriyle birlikte hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancı, bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kendisi veya yasal temsilcisi, kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(3)(Değişik:21/11/2024-7533/36 md.) Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı, sınır dışı etme kararına karşı, kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde idare mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvuran kişi, sınır dışı etme kararını veren makama da başvurusunu bildirir. Mahkemeye yapılan başvurular on beş gün içinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir. Yabancının rızası saklı kalmak kaydıyla, dava açma süresi içinde veya yargı yoluna başvurulması hâlinde yargılama sonuçlanıncaya kadar yabancı sınır dışı edilmez."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Xjvx8tb - 50WvJE0 - zOoXY2Y - uO4uhM= ile erişebilirsin

15. 6458 sayılı Kanun'un *"Sınır dışı etme kararı alınacaklar"* başlıklı 54. maddesi şöyledir:

"(1) Aşağıda sayılan yabancılar hakkında sınır dışı etme kararı alınır:

a) 5237 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi kapsamında sınır dışı edilmesi gerektiği değerlendirilenler

b) Terör örgütü yöneticisi, üyesi, destekleyicisi veya çıkar amaçlı suç örgütü yöneticisi, üyesi veya destekleyicisi olanlar

c) Türkiye'ye giriş, vize ve ikamet izinleri için yapılan işlemlerde gerçek dışı bilgi ve sahte belge kullananlar

ç) Türkiye'de bulunduğu süre zarfında geçimini meşru olmayan yollardan sağlayanlar

d) Kamu düzeni veya kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar

e) Vize veya vize muafiyeti süresini on günden fazla aşanlar veya vizesi iptal edilenler

f) İkamet izinleri iptal edilenler

g) İkamet izni bulunup da süresinin sona ermesinden itibaren kabul edilebilir gerekçesi olmadan ikamet izni süresini on günden fazla ihlal edenler

ğ) Çalışma izni olmadan çalıştığı tespit edilenler

h) Türkiye'ye yasal giriş veya Türkiye'den yasal çıkış hükümlerini ihlal edenler ya da bu hükümleri ihlale teşebbüs edenler

ı) Hakkında Türkiye'ye giriş yasağı bulunmasına rağmen Türkiye'ye geldiği tespit edilenler

i) Uluslararası koruma başvurusu reddedilen, uluslararası korumadan hariçte tutulan, başvurusu kabul edilemez olarak değerlendirilen, başvurusunu geri çeken, başvurusu geri çekilmiş sayılan, uluslararası koruma statüleri sona eren veya iptal edilenlerden haklarında verilen son karardan sonra bu Kanunun diğer hükümlerine göre Türkiye'de kalma hakkı bulunmayanlar

j) İkamet izni uzatma başvuruları reddedilenlerden, on gün içinde Türkiye'den çıkış yapmayanlar

k) (Ek: 3/10/2016-KHK-676/36 md. ; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/31 md.) Uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından tanımlanan terör örgütleriyle ilişkili olduğu değerlendirilenler.

(2) (Değişik: 3/10/2016-KHK-676/36 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/31 md.) Bu maddenin birinci fıkrasının (b), (d) ve (k) bentleri kapsamında oldukları değerlendirilen uluslararası koruma başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler hakkında uluslararası koruma işlemlerinin her aşamasında sınır dışı etme kararı alınabilir.";

16. 6458 sayılı Kanun'un *"Sınır dışı etmek üzere idari gözetim ve süresi"* başlıklı 57. maddesi şöyledir:

"(1) 54 üncü madde kapsamındaki yabancılar, kolluk tarafından yakalanmaları hâlinde, haklarında karar verilmek üzere derhâl valiliğe bildirilir. Bu kişilerden, sınır dışı etme kararı alınması gerektiği değerlendirilenler hakkında, sınır dışı etme kararı valilik tarafından alınır. Değerlendirme ve karar süresi kırk sekiz saati geçemez.

(2) (Değişik:6/12/2019-7196/77 md.) Hakkında sınır dışı etme kararı alınanlardan; kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giriş veya çıkış kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar hakkında valilik tarafından idari gözetim kararı alınır ya da 57/A maddesi uyarınca idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilir. Hakkında idari gözetim kararı alınan yabancılar, yakalamayı yapan kolluk birimince geri gönderme merkezlerine kırk sekiz saat içinde götürülür.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Xjvx8tb - 50WvJE0 - zOoXY2Y - uO4uhM= ile erişebilirsin

(3) Geri gönderme merkezlerindeki idari gözetim süresi altı ayı geçemez. Ancak bu süre, sınır dışı etme işlemlerinin yabancının iş birliği yapmaması veya ülkesiyle ilgili doğru bilgi ya da belgeleri vermemesi nedeniyle tamamlanamaması hâlinde, en fazla altı ay daha uzatılabilir.

(4) (Değişik:6/12/2019-7196/77 md.) İdari gözetimin devamında zaruret olup olmadığı, valilik tarafından her ay düzenli olarak değerlendirilir. Gerek görüldüğünde, otuz günlük süre beklenmez. İdari gözetimin devamında zaruret görülmeyen yabancılar için idari gözetim derhâl sonlandırılır. Bu yabancılara, 57/A maddesi uyarınca idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilir.

(5) İdari gözetim kararı, idari gözetim süresinin uzatılması ve her ay düzenli olarak yapılan değerlendirmelerin sonuçları, gerekçesiyle birlikte yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Aynı zamanda, idari gözetim altına alınan kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kendisi veya yasal temsilcisi kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(6) İdari gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim kararına karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Başvuru idari gözetimi durdurmaz. Dilekçenin idareye verilmesi hâlinde, dilekçe yetkili sulh ceza hâkimine derhâl ulaştırılır. Sulh ceza hâkimi incelemeyi beş gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir. İdari gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim şartlarının ortadan kalktığı veya değiştiği iddiasıyla yeniden sulh ceza hâkimine başvurabilir.

(7) İdari gözetim işlemine karşı yargı yoluna başvuranlardan, avukatlık ücretlerini karşılama imkânı bulunmayanlara, talepleri hâlinde 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanır.

(8) (Ek:6/12/2019-7196/77 md.) İdari gözetim altına alınan yabancıların uyruklarının tespit edilmesi amacıyla elektronik ve iletişim cihazları incelenebilir. İnceleme sonucunda elde edilen veriler bu amaç dışında kullanılmaz."

17. 6458 sayılı Kanun'un *"İdari gözetime alternatif yükümlülükler"* başlıklı 57/A. maddesi şöyledir:

"(Ek:6/12/2019-7196/78 md.) (1)

57 nci maddenin ikinci fıkrasında sayılan yabancılara ya da idari gözetimi sonlandırılan yabancılara aşağıdaki idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilebilir:

a) Belirli adreste ikamet etme

b) Bildirimde bulunma

c) Aile temelli geri dönüş

ç) Geri dönüş danışmanlığı

d) Kamu yararına hizmetlerde gönüllülük esasıyla görev alma

e) Teminat

f) Elektronik izleme

(2) Yabancıya birinci fıkradaki yükümlülüklerden bir ya da birkaçının getirilmesi durumunda, bu süre yirmi dört ayı geçemez.

(3) 57nci maddenin ikinci fıkrası kapsamında olup da idari gözetim altına alınmayan yabancılara bu maddenin birinci fıkrasında sayılan yükümlülüklerden birinin ya da birkaçının getirilmesi zorunludur.

(4) İdari gözetime alternatif yükümlülüklere tabi tutulduğu, yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına gerekçeleri ile birlikte tebliğ edilir. Hakkında idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilen yabancı, bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kendisi veya yasal temsilcisi, kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(5) Elektronik izleme yükümlülüğüne tabi tutulan yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı bu karara karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Başvuru yabancının tabi tutulduğu idari yükümlülüğü durdurmaz. Sulh ceza hâkimi incelemeyi beş gün içinde sonuçlandırır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Xjvx8tb - 50WvJE0 - zOoXY2Y - uO4uhM= ile erişebilirsin

Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir.

(6) İdari gözetime alternatif yükümlülüklere uymayan yabancılar idari gözetim altına alınabilir.

(7) Yabancıya teminat yükümlülüğü getirilmesi ve yabancının teminat süresi içerisinde mücbir sebepler ve mahkeme sürecinin sona ermemesi halleri saklı kalmak kaydıyla Türkiye'den çıkmaması durumunda teminat Hazineye irat kaydedilir.

(8) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça düzenlenir."

18. 6458 sayılı Kanun'un "*Geri gönderme merkezleri*" başlıklı 58. maddesi şöyledir:

" (1) İdari gözetime alınan yabancılar, geri gönderme merkezlerinde tutulurlar.

(2) Geri gönderme merkezleri Bakanlık tarafından işletilir. Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yaparak bu merkezleri işlettirebilir.

(3) Geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, devri, denetimi ve sınır dışı edilmek amacıyla idari gözetimde bulunan yabancıların geri gönderme merkezlerine nakil işlemleriyle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 13/10/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyasına esas Uyap çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN IŞIK'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, davacı hakkında 6458 sayılı Kanun uyarınca alınan idari gözetim kararı kapsamında geri gönderme merkezinde haksız olarak idari gözetim altında tutulmuş olması nedeniyle uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

22. Dosyanın incelenmesinden, Afganistan uyruklu davacının 15/12/2022 tarih ve 4832421.101.18.03.5 Denizli Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü işlemi ile sınır dışı edilmesine ve idari gözetim altına alınmasına karar verilerek, idari gözetim altına alındığı ve Antalya ve Bursa İl Göç idaresi Geri Gönderme Merkezine gönderildiği, davacının idari gözetim kararına karşı açtığı davanın Antalya 2. Sulh Ceza Mahkemesince reddedildiği, sınır dışı edilme kararına karşı açılan davada ise Denizli 1. İdare Mahkemesince E.2022/2926 ve K.2023/1780 sayılı karar ile sınırdışı işleminin iptal edildiği, 15/12/2022 tarihinden itibaren

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Xjvx8tb - 50WvJE0 - zOoXY2Y - uO4uhM= ile erişebilirsin

idari gözetim altında tutulduğu iddia edilen davacının karar sonrasında 26/09/2023 tarihinde tahliye edildiği, Bursa İl Göç İdaresi Geri Gönderme Merkezinde 15/12/2022 - 26/09/2023 tarihleri arasında toplam 9 ay 12 gün boyunca haksız yere idari gözetim altında tutulması nedeniyle 87.950 TL maddi, 100.000 TL manevi olmak üzere toplam 187.950 TL tazminatın idari gözetimin başladığı tarih olan 15/12/2022 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle uyuşmazlık konusu davaların açıldığı anlaşılmaktadır.

23. Olayda, açılan davanın, davacı hakkında 6458 sayılı Kanun uyarınca idari gözetim altına alınması sürecinde uğranılan maddi ve manevi zararların tazmini istemine yönelik olduğu, istemin 5271 sayılı Kanun kapsamında bulunmadığı, 6458 sayılı Kanun'da da idari gözetim kararına karşı sulh ceza hakimine başvurulacağı düzenlenmiş olup, aynı işlemden kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak, Mahkememizin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bursa 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Denizli 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 07/11/2024 tarih ve E.2024/205, K.2024/313 sayılı davacının maddi-manevi tazminat talebinin görevsizlik nedeniyle reddi yönündeki kararın kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bursa 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Denizli 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 07/11/2024 tarih ve E.2024/205, K.2024/313 DAVACININ MADDİ-MANEVİ TAZMİNAT TALEBİNİN GÖREVSİZLİK NEDENİYLE REDDİ KARARININ KALDIRILMASINA,

13/10/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Xjvx8tb - 50WvJE0 - zOoXY2Y - uO4uhM= ile erişebilirsin